

Ilmajoki-Seura ry (www.ilmajoki-seura.fi)

Ilmajoen Joulu 2005

49. vuosikerta. 106 sivua.

Julkaisija: Ilmajoki-Seura

Päätoimittaja: Terhi Pirilä

Toimituskunta: Terhi Pirilä, Penni Airas, Simo Isotalo, Terttu Koivusalo, Liisa Laitila, Seija Ojala, Tapio Piirto, Esko Rajala, Juho Rehula, Ari Rousu, Otto Talvitie,

Toive Tynjälä, Antti Välimäki, Mauno Yli-Vainio, Mikael Ågren

Taitto ja piirroskuvitus: Johanna Luoma-Tuominen

Kannen kuvat: Veli-Pekka Katajamäki. Luoman perheen omistama vanha Loukasmäki, joka oli Vesa Luomalle rakas paikka ja jonka restauroimiseksi hän teki suuren työn viime vuosina.

Kuvien skannaus: Jaakko Hannuksela ja Leena Rajala

Painopaikka: Kirjapaino Il-Mo

Sisällysluettelo:

Terhi Pirilä: ERILAINEN ILMAJOEN JOULU. Pääkirjoitus. s. 4

Kaisu Liikala: LÄMMIN JOULUNAJAN TERVEHDYS. Valokuvassa yritysasiainmies Kaisu Liikala, Ilmajoen kunta. s. 6

Marjo Niskanen: MAAN PÄÄLLÄ RAUHA. Kirjoittaja on Ilmajoen SRK:n vt. diakoniapastori. s. 7

Antti Välimäki: IN MEMORIAM, VESA LUOMA – kotiseutumies primus inter pares. VALOKUVAT: Vesa Luoma ja viikate. Vesa Luoma 70-vuotta 1997. Kuvan omistaa Elli Luoma. s. 8

Vesa Luoman lapset: KUVIA ELÄMÄN VARRELTA. Sivulla 10-13 valokuvia Vesa Luoman perheestä.

Penni Airas: AJASTA POISTUNEILLE. Runo. s. 14

Saimi Tuomilehto: TERVEYSKESKUKSESSA. Runo. s. 14

Anne Saari: ELÄMÄN MAUSTE. Runo. s. 14

Esko Rajala: MAAILMAN MENUA, ILUA JA SURUA. Murrejuttua. s. 15

Eeva Rahnasto: KIRJE PUKILLE v. 1936. s. 16

Rauni Koivulahti: PIENIÄ MUISTOJA SOTA-AJALTA. Henkilöitä: Ellen Ollila, Terttu Huhtamäki, Toini Niemi, Aila Viitala, Lempi Kullas. VALOKUVA: Huussin tyttöjä hiihtoretellä Tervahaminalla. Kuvan omistaa: Rauni Koivulahti. s. 17

Antti Ala-Ilkka: POLKUPYÖRÄPASSI JA MOOTTORIPYÖRÄKORTTI. Kaksi virallista asiakirjaa. Polkupyöräpassi Kokkolankyläläiselle Oiva Ilkalle myönnettiin kruununnimismiehen konttorista vuonna 1916. Maanviljelijä Frans Yli-Pietilä (s.1888) sai S.G. Koskimiehen myöntämän yksityisajokortin moottoripyörällä ajoa varten 1937. s. 18

Simo Isotalo: POHJALAISTEN SIIRTÄMISTÄ SISÄ-VENÄJÄLLE SUUNNITELTIIN. Vuosi 1915. Henkilöitä: Kuvernööri Sillman. VALOKUVAT: Koskenkorvan nuorisoa myllyrannassa 1924: Eeli Kaura, Aili Kuivaniemi, Femmi Pietilä (USA), Aili Hakala-Rahko, Hilja Latva-Rahko, Erkki Koskenkorva, Palomäki, Iida Ranto, Arvo Koskela, Elina Antila os. Toivonen. Vuonna 1945 ripille päässeitä Ilmajoen yhteiskoulun oppilaita, rippipappina lehtori Pentti Herttua. s. 19

L.A: PAIMENESSA. Lehmipaimenena Takaluomalla vuonna 1949. s. 20

Paavo Hautala: MUISTOJA JOUPPILANKYLÄSTÄ. Kirjoittaja toimi opettajana Jouppilan koululla vuoden. Alma ja Juho Hautala. Urho Mäkilaine. Valokuvassa kurikkalaissyntyinen kenttärövästi Paavo Hautala.s. 21

Juho Rehula: SOTAVANKILEIRI ILMAJOELLA VUONNA 1944. Muistelijat: Esko Ahomäki, Jaakko Pöytälaakso, Reino Kahila, Mauri Niemi-Nikkola, Aino Uitto o.s. Aho-Nikkola, Mauno Ylivainio ja Kaarina Lempola. KARTTAKUVA: Sotavankileiri sijaitsi Ahonkylän ja Tuomikylän alueella. Kuva: Juho Rehula. VALOKUVAT: Ahon talon päärakennus 1910-luvulla. Miinan kuori eli vankileirin vedenkuumennuspata. Kuvat: Juho Rehula.s. 22-23

Toive Tynjälä: SUURLAKKO VAUHDITTI 100-VUOTIAAN TYÖVÄENYHDISTYKSEN PERUSTAMISTA ILMAJOELLE. s. 26

VALOKUVAT: Ilmajoen työväenyhdistyksen jäseniä 1950-luvulla: Puheenjohtaja Väinö Tikkaaja, sihteeri Aarne Rajala, Pentti Saha, Esko Salovaara, Sakari Tallgren, Martta Rajala, Helvi Tikkaaja, Anselmi Salmi, Arvi Hautamäki, Hugo Jokinen, Vilho Kukkonen, Yrjö Sillanpää, Väinö Salovaara, Eero Vahala, Pentti Hautamäki, Helvi Pelkonen, Selma Kohtala, Helmi Jokinen, Aino Saha, Kaisu Hautamäki, Aliina Rajala, Elsi Koski, Arvo Koski, Pentti Salmi, Tauno Mahlamäki, Arvo Salmi, Juho Tallgren ja Aarne Kaivanto. Ilmajoen työväenyhdistyksen johtokunta 50-vuotisjuhlakokouksessaan: Aarne Rajala, Anselmi Salmi, Ilmari Marttinen, Esko Salovaara, Tyyne Rinta-Tikkala, Pentti Saha ja Väinö Tikkaaja. s. 27

Anne Saari: MEIRÄN ÄITEEN KOTKOTUKSIA. Murretarinaa. s. 28

Laura Kielinen: LEIPÄORSIEN ALLA. VALOKUVA: Yli-Lauroselan leipäorret. Kuva: Laura Kielinen. s. 28-29

Eeva Rahnasto: LAPSUUTENI TALVISOTA. Sodan varjossa vuonna 1939, tarinassa mainitaan karjalainen siirtolaisperhe Karonen, jonka lapset: Lahja, Viljo, Pauli, Laura ja Liisa. s. 29

Hannes Huhtanen: SYYLLISINÄ JA SYYTTÖMINÄ. Murretarina. s. 30

Eeva Rahnasto: LASTENRUNO. Heino Pätiälän runo Bergön seurakunnasta. Julkaistu Lastenlehdessä n.1910. Lorun muisti koskenkorvalainen Niilo Ranto ulkoa vielä 90-vuotiaana. Runo alkaa: ”Oletteko kuulleet kummia, kun meidän kukko on kuollut”... VALOKUVA: Arvo ja Niilo Ranto kansanopistonmäessä, todennäköisesti evankeliumijuhlien yhteydessä noin 1910. Kuvan omistaa: Eeva Rahnasto. s. 31

Penni Airas: LIINA KAHMA – KANSANKIRJAILIJA ILMAJOELTA. Karoliina Kahma syntyi 1840 Ilmajoella. Hän oli myös ompelija, turkkien ja kenkien tekijä. Henkilöitä: Minna Canth, Maria Nikkola, Marketta Rinta-Ketelä, maisteri Rothsten, Wilhelmina Hedberg, Maria Ala-Hannuksela, A Tähtinen, M Kuhna, Susanna Pentinmäki, Matilda Ilkka, Sofia Roos, Sanni Hannuksela, Pekka Pirilä, Johannes Kivelä, Edla Ala-Jussila ja Kahman sukua. VALOKUVA: Liina Kahman hautakivi Ilmajoen hautausmaalla. Kuva: Terhi Pirilä s. 32-37

Anne Saari: MITÄ IHMISEKKI AJATTELOO. Murretarinaa. s. 39

Ritva Toivio: TYÖTYTTÖNÄ PELTONIEMESSÄ VUONNA 1944. Henkilöitä: Sameli ja Taimi Nikkola sekä lapset: Erkki, Saara, Anja ja Juho. Karjakko Eeva ja sisäkkö Linne. Kirjoittajan Salme-sisar. Erkki ja Kaarina Nikkola. s. 40

VALOKUVA: Peltoniemen talo Saarakkalanrinnalla. Kuva: Terhi Pirilä. s. 40

VALOKUVA: Peltoniemen talossa vuonna 1803 perustetun Suomen ensimmäisen maamiesseuran muistokivi paljastettiin 2003. Airueina ilmajokiset Päivi Pirilä ja Timo Kankaanpää. Kuva: Terhi Pirilä. s. 41

Eveliina Lehtola ja Leena Ojainväli: TERVEISIÄ JOUPPILAN KOULULTA. Eveliinan suosikkikirjoja ja Leenan runoja: Hyvä sää ja Valkea maa. s. 41

Kaisu Mäki: HEINÄNTEKOA JA TANSSIA. Murretarinaa. Seppälän halli, tanssipaikka. Maakunnan orkesterit: Tempo, laulusolistinaan Veikko Yrjänäinen, Iskupojat, Laulavat Toloset ja Senno, Onni Gideonin yhtye. s. 42

VALOKUVA: Flikkoja lähärös Seppälään kesällä 1952: Aira Lahti o.s. Latva-Rahko, Kaisu Mäki o.s. Kataja-Rahko, Anja Luhtala o.s. Latva-Rahko ja Esteri Huhtanen o.s. Kataja-Rahko. Kuvan omistaa Kaisu Mäki. s. 42

Terhi Pirilä: KUN SIHTOOLAN KYLÄ PALOI. Erkki Nikkola ja Matti Sihto muistavat tulipalon 1938. Matin sisarukset Sisko ja Juhani. Erkki Nikkolan isä Sameli. Lukkari Lauri Perttula. VALOKUVA: Matti Sihto ja Erkki Nikkola 2005 Peltoniemen pihakeinussa. Kuva: Terhi Pirilä. s. 44

VALOKUVA: Serkukset Aili Kuivaniemi Koskenkorvalta ja Femmi Pietilä vuonna 1924 Pukarankoskella. Femmi oli vierailulla Amerikasta. Kuvan omistaa Eeva Rahnasto. s. 45

Aarno Pirilä: AITOILLE UUSI ELÄMÄ. Pirilän aittojen entisöintityön suorittivat restaurointiosuuskunta Piirlastin Jari Perälä, Ari Saarela ja Esa Viitala. Entisöintisuunnitelman laati Antti Kuittinen ja maalit aittoihin keitti rakennusmestari Paavo Kangas. VALOKUVA: Pirilän entisöidyt aitat. Kuva: Aarno Pirilä. s. 46

VALOKUVAT: Pirilän talon pihapiiriä 1950-luvun alussa, jolloin taloa isännöivät Anni (o.s. Yli-Kokko) ja Niilo Pirilä. Korjausrakentajat Jari Perälä ja Esa Viitala. Aitat alkutilanteessa, ränsistyneinä ja maahan painuneina. Kuvat: Terhi Pirilä. s. 47

Esko Rajala: HAAPAMÄKI, TUOMIKYLÄN VANHIN TALO. Häkääseksi sanottu - rakennusvuosi 1814. Vuosisadan alussa isä Juho kulki Amerikat ja vaimo Sanna oli Pojanluomalta. Lapsia: Tyyne ja Aaro. VALOKUVA: Haapamäen talo. Kuva Esko Rajala. s. 48
VALOKUVAT: Juho Haapamäki siunauskappelin työmaalla. Juho Haapamäki hevosineen. Kuvat omistaa Aaro Haapamäki. s. 49

Tapio Piirto: VEROTUS ILMOLASSA ANNO DOMINI 1556. Veroluettelot 450 vuoden takaa valaisevat silloisia oloja ja verotuskäytäntöä Ilmajoella. s. 50

VALOKUVA: Ilmajoen kunnanvaltuusto 1960: Yrjö Antila, Hilda Koskela, Auli Rintasalo, Martti Rahnasto, Kauko Koivisto, Väinö Tikkaola, Hellä Hakala, kunnanjohtaja Juho Mononen. Kunnansihteeri, sittemmin kunnanjohtaja Erkki Kiskola, Vesa Luoma ja Otto Talvitte. Kuvan omistaa Eeva Rahnasto. s. 51

Toive Tynjälä: ILMAJOEN ”KATUKUVA” ei ollut yksitoikkoinen sodan jälkeen, muistelee Aarre Kivimäki. Henkilöitä: Urho Malander, Onni Lamstedt, taidemaalari L. Hans, Viljo Kivimäki, Helena Aaltonen, Urho Kolehmainen, Waldemar Rantoja, Martti Forsman, Niilo Rinta-Tikkala, Salomon Ojaniemi. s. 52

VALOKUVAT: Ilmajoen Asematie ja Honkasalon kelloliike. Kuva Toive Tynjälä. Ryhmäkuva: Tallukkurussilaisia Ilmajoen Alapäässä 1913 paikkeilla: Maiju Huhtanen o.s. Penttilä. Kuvan omistaa Esteri Huhtanen. Muurariserkukset Nopankylästä n. 1900-10: Juho Uitto s. 1880 ja Iisakki Rauhala s.1884. Kuvan omistaa Liisa Laitila. s. 53

Mauno Ylivainio: ILMAJOKI NAISSIIRTOLAISHISTORIASSA. Työlaitos perustettiin entiseen varavankilaan vuonna 1937. KARTTAKUVA: Ilmajoen Työlaitos sijaitsi Nikkolantien ja kantatie 67:n tuntumassa. Kartan piirsi Olavi Yli-Vainio.

VALOKUVAT: Lipputanko, joka sijaitsi aikoinaan työlaitoksen aidatun alueen pihassa. Työlaitoksen henkilökunnan rakennus, joka on nykyään Mauri Niemi-Nikkolan koti. Alun perin Terijoen huviloita. Kuvat: Olavi Yli-Vainio. s. 54-55

VALOKUVA: Antti Lehtinen ja Asseri Peltoniemi. s. 56

Juha Ketonen: MIKKO TÄHTINEN – ensimmäinen seminaarin käynyt ilmajokinen Herralan koulun opettaja – yhdeksättä sukupolvea Jaakko Ilkasta. Salomon Tuomaanpoika Kahma, Maria Heikintytär, Amanda Maria Sjöblom, Mikko Vuorinen, Iisakki Hannuksela, Ilmari Tähtinen. VALOKUVA: Mikko Tähtinen. Kuva Rakennuskulttuurikeskus Herrala. s. 58

Jussi Ketonen: OMAN TIENSÄ KULKIJA, TERO PITKÄMÄKI. Isä Esko Pitkämäki. Valmentaja Hannu Kangas. VALOKUVA: Keihäänheittäjä Tero Pitkämäki. Kuva: Ilmajoki-lehti. s. 60

KUVA-AARTEITA LUKIJOIDEN ARKISTOSTA: Onnenlehti- ja valokuvakirje Naisille 1900-luvun alusta. Kuoren ja valokuvan omistaa Liisa Laitila. Huussin akat järjestivät Kylvölässä tanssit 1950 ja kutsuivat poikamiehiä ja vanhojapoikia mukaan hausalla kutsukortilla. Kortin omistaa Liisa Laitila. s. 61

VALOKUVA: Jaakko Talvitien talon päädyssä vuonna 1943 Kyllikki Ketola o.s. Antila, lapset Kaisu ja Matti Ketola, suutari Jaakko Talvitie, Aini o.s. Laksi ja tyttäret Maija Kaunismäki ja Liisa Pöytälaakso. Takana näkyy Sylvi Kauppilan leipomo ja kahvilaliike. Kuvan omistaa Matti Talvitie. s. 61

Yrjö Junttila: OPETTAJA KERTTU JUNTILA oppi pohjalaisuuden parhaat puolet. Ilmajoen Herralan koulun opettajana lähes 30 vuotta. Runo: Katsopa taaksesi äiti.

VALOKUVAT: Kerttu Junttila Tasmaniassa 1992. Kertun 85-vuotiskahvit Asikkalassa 2005, pojat Heikki ja Yrjö. Kuvat Kerttu Junttilan albumi. s. 62

VALOKUVA: Koskenkorvalla Havuselan talossa keittokurssilaiset yhteiskuvassa 1922. Ohjaajana toimi Naemi Eriksson. Kaisu Mäen, o.s. Kataja-Rahko, äiti on neljäs vasemmalta. Tunnistaako joku sukulaisensa? Kuvan omistaa Kaisu Mäki. s. 63

Toive Tynjälä: ISKU-POJAT kehittyi kvartetista maankuuluksi tanssiorkesteriksi. Aarre Kivimäen muistiinpanot. Veljekset Eino ja Viljo Kivimäki. Åke Nymanin Hondiras ja Niilo Rinta-Tikkalan Jazz Danievue-yhtyeet. Väinö Kivimäki, Martti Vähämäki, Arvo Luoma, Veikko Kallioniemi, Toivo Ojala, Uuno Hakola, Pentti Ojala, Aarre Kivimäki, Emil Kivikoski, Veikko Mäki, Uuno Hakola, Pentti Fronth, Toivo Kärki, Eino Välimäki, Jussi Kivimäki, Matti Jutila, Tommi Metsäranta, Asseri Hakala, Erkko Kivikoski, Olavi Koskela, Esko Rahkonen. VALOKUVA: Väinö Kivimäki, trumpetti, Martti Vähämäki, rummut, Eino Kivimäki, hanuri ja viulu, Viljo Kivimäki, alttosaksofoni ja viulu. Kuvan omistaa Lilja Kivimäki. VALOKUVA: Väinö Kivimäki, myös Ilmajoen soittokunnan kapellimestari. Kuvan omistaa Lilja Kivimäki. s. 64-65

Mikko Mäki-Latvala: ILMAJOEN MAASEUTUNUORILLA TAKANA ENNÄTYSVILKAS VUOSI. Maataloustraktorien voimainkoitos, mäkiwetokisa Santavuorella. VALOKUVAT: Maaseutunuorten Santavuorella järjestämä traktoreiden mäkiwetokisa. Teuvan Parrassa maaseutunuorten ilmajokisia aktiiveja: Sami Paulasaari, puheenjohtaja Jussi Haapala ja Timo Kankaanpää. Kuvat: Ilmajoen maaseutunuoret. s. 66-67

Arja Keskinen-Ruoppila: ILMAJOEN OSUUSMEIJERIN PUUTARHA. Isännöitsijä Lauri Keskinen. Tyyne Keskinen. Yhteiskoulun luonnontieteiden opettaja agronomi J. Savonlahti. s. 68

VALOKUVAT: Ilmajoen Osuusmeijeri 1939. Kuva: Aila Halme. Toinen kuva: Ilmajoen Osuusmeijerin henkilökunta puutarhassa 1939: isännöitsijä Lauri Keskinen ja tyttärensä Sirkka, meijerikkö Lahja Joeli, koneenkäyttäjä Eino Suomu, Armi Suomu ja Tyyne Keskinen. Kuva: Aila Halme. Puutarhanhoitopäivä 1939, taustalla näkyy Lannen talo ja puisto. Kuvan on ottanut Etelä-Pohjanmaan Meijeriliiton sihteeri Varesmaa isännöitsijä Lauri Keskinen kameralla. s. 69

Reino Saranpää ja Mauno Ylivainio: JOULUN AARTEITA. Nuotti. s. 70

Otto Talvitie: KUN ILMAJOEN KIRKKO MEINASI PALAA. Ote Ilmajoen seurakunnan kokouksesta 16.12.1946: ”Ilmajoen kirkko yritti palaa 21.11.1946 illalla”. s. 71

VALOKUVA: Talvipäivän viettoja joen jäällä Fossilankylässä 1964. Juha ja Johanna Luoma, Vappu Kuivamäen, (ent. Kuivaniemi), potkukelkan kyydissä Tiina Luoma. Kuva: Vesa Luoma. s. 71

Ari Rousu: ILMAJOKI 100 VUOTTA SITTEEN. Henkilöitä: K. Lunden, Iisakki Pirilä, J.E. Antila, K.F. Ahlbäck, Alina Wälimaa, Herman Röyskö, Liisi Manberg, Juho Eliel Rinta-

Nikkola, Otto Ilomäki, talolliset: Jaakko Juhonpoika Ala-Piirto, Jaakko Metsä-Ketelä, Matti Latva-Pirilä, Juho Yli-Könni, kauppias Juho Ahonen ja tilanomistaja Juho Herrgård. s. 72

Armas Lahti-Röyskö: ILMAJOEN SOTILASPOIKASOITTOKUNTA. Olavi Hannuksela, Erkki Hautamäki, Reino Lammi, Armas Lahti-Röyskö, Veikko (Matti) Mahlamäki, Jaakko Kivelä, Verner Kujanpää, Jussi Kuusisto, Tapio Mäntylä, Voitto Nyman, Jussi Niemi, Ukko Fossi, Reino Viertola, Antti Mäki ja Pauli Ulkuniemi. kapellimestari Juho Niukkala. s. 73
VALOKUVA: Sotilaspoikasoittokunta perustettiin 1943, soittokuntaa johtaa kuvassa Väinö Keski-Kulju. Kuva: Armas Lahti-Röyskö. s. 73

Terhi Pirilä: MIKKO HIRVISALO oli Könnien mestareiden työn jatkaja.

Kelloseppämestari teki työkalunsaakin itse. Tyttärentytär Helmi Viitanen (o.s. Kanto), Helmin äiti ja Jaakko Kannon vaimo Helena Sofia oli Mikin tytär, Sofia Ollinmäki oli Mikki-paapan tyttären tytär. VALOKUVA: Mikko Hirvisalo, s. 1838 Vähässäkyrössä, oli viimeisiä Könnin kellomestareiden taitojen jatkajia. Kuvan omistaa Helmi Viitanen. s. 74-75

VALOKUVAT: Tuomikylästä kotoisin oleva Helmi Viitanen (o.s. Kanto) ja hänen ahonkyläläinen sisarentyttyärensä Ritva Penttilä. Helmi on taitava käsityön harrastaja ja Ritva tekstiililyön lehtori Ilmajoen yläasteella. Kuva Terhi Pirilä. Talvisodan ensimmäiset sankarivainajat Ilmajoella: Aaro Huhta ja Lauri Leppälä. Kuvan omistaa Armas Lahti-Röyskö. s. 76

Tiina Talvitie: ... JA PAPPI SANOI HOKKUS POKKUS! Mistä hokkus pokkus-sanonta sai alkunsa? s. 77

Maija Ala-Fossi: LAIMI ALA-FOSSIN VALKOLAKISTA SATA VUOTTA. Sairaanhoidajana hän työskenteli mm. SPR:n kenttäsairaalassa Venäjällä. Kirjoittaja on Laimi Ala-Fossin Jaakko-veljen pojantytär. VALOKUVA: Ylioppilas Laimi Ala-Fossi keväällä 1905. Kuvat Ala-Fossin perhealbumista ja SPR:n arkistosta. VALOKUVAT: 1920-luvun puolivälissä otettu kuva, jossa: Laimin äiti Katariina, sisar Hedvig, Jaakko-veljen vaimo Lempi, Jaakko, Laimi, Eeva ja Niilo Ala-Fossi sekä Hedvigin pso Kustaa Ojala. Ylihoitajatar Laimi Ala-Fossin viimeinen leposija Ilmajoen kirkkomaalla. Kuvat Ala-Fossin perhealbumista ja SPR:n arkistosta. s. 78-79

Irma Kortesus: VÄSTILÄN KOULU 1885-2005. Koulun historiaa. Henkilöitä: Heikki Jääskeläinen, Jenny Hirvinen, Alma Kivistö, Helmi Sainio, Matti Penttilä-Ilkka, Salomon Hakala, Olga Rahko, Paavo Latva-Kokko, Juho Kokko, Juho Yli-Suomu, Salomon ja Erkki Lipasti. Arvo ja Elli Kataja, Ester Penttinen, Lyyli Koskinen, Oiva Ritola, Matti Laakso, Jaakko Märsylä, Heikki Mäki-Kala, Marjatta Ervast, Jouko Mäki, Irma Sepänmaa, Arja Vierinen, Asko Saarela, Kaarina Arto (Artto?) Juho Latva-Kokko, Harri Koivuniemi, Kari Välimaa, Jorma Latva-Kokko, Elli Puronvarsi ja Juha Liljeqvist. VALOKUVA: Kansakoululaisia Västilän koulun verannalla 1910. Opettaja Heikki Jääskeläinen ja rouva Aleksandra Jääskeläinen, joka opetti tytöille käsitöitä. VALOKUVA: Västilän koulu perustettiin 1885. Se toimi ensin Västilän talossa, vuonna 1893 valmistui oma koulurakennus Kyrönjoen rannalle. Kuva Kerttu Rantala. VALOKUVA: 5-7-luokkalaisia 1955-56 Västilän vanhassa koulussa. Kuva Ilmajoen kunnanarkisto. VALOKUVA: Kolmasluokkalaisia Västilän uuden koulun ruokalassa 1958. Kuva Ilmajoen kunnan arkisto. s. 81-84

Kyösti Saranpää: MILLÄ PIRU LÄHTI KALAJAISISTA JA KUINKA OIKEUS SAI OMANSA? Murretarinaa Kalajaisista. Henkilöitä ja nimiä: Salu, Vappu, Penttilän markkinat, Benjami Wörlin Jurvasta. Tarinoiden kertoja Antti Sillanpää Koskenkorvalta, Yli-Penttilän entinen renki, jonka tarinat on ruutupaperille kirjannut Niilo Saranpää, jonka poika kirjoittaja on. s. 85

VALOKUVIA: Ilmajoen Osuuskaupan henkilökuntaa 1954. Johtaja Mikko Rautio. Kuvan omistaa Liisa Laitila. Sivun toisessa kuvassa on naisia kokoontuneena ompeluseuraan.

Tunnistaako joku tästä kuvasta sukulaisensa? Kuvan omistaa Rauha Ojala. s. 85

Saimi Tuomilehto: JOKI. Murretarina. s. 86

Toive Tynjälä: YSTÄVYYSSSEURATYÖTÄ itäiseen naapuriin 60 vuotta Ilmajoella. Armas Rahko, Veikko Karvonen, Paavo Silvola, Tauno Rantalainen, Erkki Kiskola, Henrik Fors, Juhani Marttinen, Eino Taipale, Laila Nikkola, Aulikki Viita-aho, Eero Nykänen, Sirkka Viitala, Pentti Mukkala, Anneli Huhtakangas, Eini Pentinmäki, Kirsti Yli-Ojanperä, Ahti Saarela, Tuula Kuljunlahti, Vilho Korkeamäki, Oiva Ojanperä, Leena Mattila, Pirjo Tammela, Jorma Yli-Suomu, Erkki Rajamäki, Anna-Liisa Piirto, Veikko Latva-Karjanmaa, Martti Kalmu, Eeva Kivelä, Vieno Haara, Kyllikki Hakola, Raimo Alestalo, Katri Keturi, Niilo Loppi, Matti Fossi, Airi ja Aarne Koskimäki, Lauri Mäkynen, Jussi Pekka Alanen, Marina Kazakova, Reijo Kauppinen. VALOKUVAT: Venäjä-seuran seudullisen osaston 60-vuotisjuhlakirja painatettiin Seinäjoen venäläisessä ystävyyskaupungissa Velikie Lukissa, kuvassa sitä noutamassa mm. Susanna Kairivaara-Mäkelä, Elise Laitila, Sirkka Viitala, Lea ja Lasse Syrjä, Satu Kangas-Kuittinen ja Matti Tynjälä. Toinen kuva: Ilmajokiset Sirkka Viitala ja Toive Tynjälä, Susanna Kairivaara-Mäkelä ja Markku Mäkelä. Kolmas kuva: Kirjapainoinsinööri Aleksei Mihailov ja Satu Kangas-Kuittinen parketilla. Kuvat: Toive Tynjälä. Neljäs kuva: Näkymä Ilmajoen Osuusmeijerin yläkerran ikkunasta n. vuonna 1960 etelään päin. Kuva: Aila Keskinen (nyk. Halme). s. 88-89

Toive Tynjälä: KUNNALLISMIES AARNE KOSKIMÄESTÄ KOLMAS

KUNNIAPUHEENJOHTAJA. Henkilöitä: Aarne Koskimäki, Sameli Rajala, Väinö Tikkaaja, Airi Koskimäki, Eeva Sadinkangas, Toive Tynjälä, Tarja Filatov, Rafael Paasio, Rauno Kivimäki, Matti Paasivuori, Markku Wegelius, Viljo Kivimäki. s. 90

VALOKUVAT: Paavo Silvola, Erkki Kiskola, Aarne Koskimäki, Voitto Repetti, Oiva Ojanperä. Toinen kuva: 1987 Markku Wegelius ja Raimo Kantola. s. 91

Otto Talvitie: KUNNAN LEIRIKESKUKSEN HISTORIAA. 1957, suojeluskunnan poikaosaston leiripaikka Kalajaisjärvellä.

VALOKUVA: Sotilaspoikia emäntinä toimineiden lottien ruokajonossa. Kuvan omistaa Alpo Renko. s. 92

VALOKUVAT: Uimisen riemua Kalajaisissa. Toinen kuva: Puutyökoulun johtaja Antti Tapola, Ilmajoen suojeluskunnan päällikkö P.G. Aalto ja eversti Matti Laurila. Taustalla Piirtolan poika Koskenkorvalta. Kuvat omistaa Alpo Renko. s. 93

Terttu Koivusalo, Liisa Laitila, Toive Tynjälä: VUODEN VARRELTA. Ilmajoki-lehdestä koottuja uutisia ja tapahtumia vuoden varrelta alkaen joulukuusta 2004. s. 94

Eino Leino: Runo: JOUTUOS JOULUNI LAPSUUDEN. Takakansi.